

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 221/2026-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného LEGAL CARTEL s.r.o., Na Hrebienku 40, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-19C/646/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-19C/646/2015 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B3-19C/646/2015 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 014,40 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B3-19C/646/2015. Žiada prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a o priznanie finančného zadost'učinenia 1 000 eur a náhrady trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 221/2026-13 z 31. marca 2026 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť v celom rozsahu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovateľ je žalobcom v napadnutom konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie rozsudkom z 24. apríla 2019 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 5 000 eur s úrokom z omeškania a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. novembra 2020 prvoinštančný rozsudok potvrdil a sťažovateľovi priznal plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Proti rozsudku krajského súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 5. marca 2021, podala žalovaná dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. októbra 2022 dovolanie odmietol a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Súd prvej inštancie rozhodol o výške náhrady trov konania uznesením z 3. mája 2023, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť. O sťažnosti nebolo dosiaľ rozhodnuté, teda napadnuté konanie nie je vo vzťahu k trovám právoplatne skončené.

5. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že postup mestského súdu (resp. jeho právneho predchodcu) v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania je neefektívny a ne hospodárny, pričom nejde o právne zložitú vec a zároveň neprimeraná dĺžka rozhodovania o výške trov nie je vyvolaná jeho správaním ani správaním žalovanej.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení uznal existenciu zbytočných prietáhov pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania, preto považuje ústavnú sťažnosť za opodstatnenú. Poukázal však aj na zmeny v súdnej mape, opakované sťahovanie a zaťaženosť príslušného súdneho oddelenia. Vec podľa neho nie je skutkovo ani právne zložitá a sťažovateľ k dĺžke konania negatívne neprispel.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

8. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

10. Napadnuté konanie bolo v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľa v merite právoplatne skončené, a to rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/197/2019 z 26. novembra 2020 právoplatným 5. marca 2021, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté aj o nároku sťažovateľa na plnú náhradu trov konania. Právna istota sťažovateľa týkajúca sa nároku na náhradu trov konania tak bola nastolená 5. marca 2021, teda ešte pred podaním ústavnej sťažnosti. Konanie v čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo už len vo fáze rozhodovania o výške náhrady trov konania.

11. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016, sťažnosť č. 65302/11), ktorým EŠLP okrem iného rozhodol, že dĺžka konania nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to aj napriek skutočnosti, že preskúmané konanie v čase podania sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania. V bode 50 uvedeného rozsudku EŠLP konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote.

12. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (5. marca 2021) je prejednávaná vec vo fáze rozhodovania o trovách konania, čo možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania v predmetnej fáze nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokováanej veci.

13. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v posudzovanom období napadnutého konania, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnej fáze konania k zbytočným prietahom.

14. Pokiaľ ide o samotný postup mestského súdu (resp. jeho právneho predchodcu), zo skutočností vyplývajúcich zo súdneho spisu ústavný súd zistil, že k rozhodnutiu právneho predchodcu

mestského súdu o výške náhrady trov konania došlo 3. mája 2023, a to aj napriek tomu, že vo veci nároku na náhradu trov konania (prvoinštančného a odvolacieho) bolo právoplatne rozhodnuté už 5. marca 2021. Po právoplatnom rozhodnutí odvolacieho súdu v merite veci bolo síce podané dovolanie, v súvislosti s ktorým právny predchodca mestského súdu zabezpečoval nevyhnutné administratívne úkony, tie mu však nebránili v tom, aby vo veci určenia výšky náhrady trov konania rozhodol ešte pred predložením spisu na rozhodnutie dovolaciemu súdu. Právny predchodca mestského súdu mal k dispozícii na rozhodnutie o sume náhrady trov konania odo dňa doručenia kalkulácie úkonov právneho zastúpenia sťažovateľa (9. marca 2021) do dňa predloženia spisu dovolaciemu súdu (20. decembra 2021) vyše 9 mesiacov, počas ktorých vykonával len jednoduché procesné úkony súvisiace s podaným dovolaním. Právny predchodca mestského súdu napokon o výške náhrady trov konania rozhodol po takmer 6 mesiacoch od vrátenia spisu z dovolacieho súdu. Sťažovateľ následne proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania podal 17. mája 2023 sťažnosť, ku ktorej sa žalovaná vyjadrila podaním doručeným mestskému súdu 30. augusta 2023. O sťažnosti sťažovateľa mestský súd rozhodol 29. apríla 2026, teda po takmer 3 rokoch, a to tak, že uznesenie vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania z 3. mája 2023 zrušil a vrátil vyššiemu súdnemu úradníkovi na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. O výške náhrady trov konania tak nie je právoplatne rozhodnuté ani po vyše 5 rokoch od právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Prieťahy v predmetnej fáze konania uznal vo svojom vyjadrení aj mestský súd.

15. Vo vzťahu k obrane mestského súdu spočívajúcej v argumentácii o zaťažnosti príslušného súdneho oddelenia ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo v posudzovanom období vo vzťahu k rozhodovaniu o výške náhrady trov konania k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov, pretože predmetná vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená (pokiaľ ide o rozhodnutie o výške náhrady trov konania).

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia 1 000 eur, čo odôvodnil nečinnosťou konajúceho súdu, stavom právnej neistoty a utrpenou nemajetkovou ujmom.

20. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

21. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného mestským súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho už uvedenú nečinnosť vo vzťahu k rozhodovaniu o výške náhrady trov konania, berúc do úvahy správanie sťažovateľa, skutočnosť, že stále nie je o výške náhrady trov právoplatne rozhodnuté, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 1 000 eur plne v súlade s jeho návrhom.

V.

Trovy konania

23. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

24. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 1 014,40 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2026 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 396,50 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 15,86 eur. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou tejto dane.

25. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu